

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

В іншому напрямку цього підходу, навпаки, стверджується, що діти у відносинах з однолітками проявляють ті почуття, які вони не можуть проявити до батьків: агресію, антагоністичну поведінку.

В другому підході передбачається, що діти переносять способи відносин, які складаються в їх сім'ях, на відносини з однолітками. При цьому дитина може або використати свою позицію, або ідентифікувати з позицією когось з батьків. в психоаналітичних дослідженнях цей механізм був названий механізмом переносу. Переносом тут називають переживання емоцій, поривів, відношень, фантазій і захисту по відношенню до деякої особистості в теперішньому часі, не адекватне по відношенню до неї, так як вони є повторенням, переміщенням реакцій, які утворились по відношенню до значимих особистостей в ранньому віці. На нашу думку, цей же механізм діє і у випадках, які описувались при першому підході.

Список використаної літератури

1. Мухоморина Л. П. Пізнання світу разом з дорослими: типи взаємодії *Дошкільне виховання*. 1999. №8. с.36.
2. Гиппенрейтер Ю. Общайся с ребенком. Как? Москва: Черо, 2004. 236 с.
3. Детская психология: Учеб. Пособие / Я.Л. Коломинский, Е.А. Панько, А.Н. Билоус и др., под ред. Я.Л. Коломинского, Е.А.Панко. Мн.: Университетское, 1988. 399с.
4. Психологічна енциклопедія: (А-Я) / Авт. – упоряд. О.М. Степанов. Київ: Академвидав, 2006. 423с.
5. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні / Наук. ред. О.Л. Кононко Київ. 2003.
6. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академвидав, 2004. 456с.
7. Свірська Л., Петрова Н. Співпраця дорослих з дітьми в дитячому садку *Психолог*. 2005. №10.
8. Соціальна педагогіка / Под общ. ред. М.А. Галагузовой. Москва: ВЛАДОС, 2001. 416 с.

УДК 159.922.73 : [316.61:004]

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР

Мельник Н., здобувач ОС «магістр» спеціальності 053 «Психологія», 6 курс, РДГУ

Науковий керівник: доктор психол.наук, професор Немеш О. М.

Постановка проблеми. У сучасних умовах оновлення усіх сфер людської життєдіяльності зростає потреба у творчих особистостях, спроможних виявляти ініціативу, генерувати нові ідеї, реалізовувати нові задуми, сприяючи суспільному прогресу. Це актуалізує проблему розвитку творчих здібностей у гуманітарній науці і практиці, розв'язання якої є важливим завданням державної освітньої політики України.

Зазначене завдання набуває особливого значення у вихованні дошкільників, адже саме в дошкільному віці закладаються базові основи для розвитку усіх потенціалів особистості. У зв'язку з цим воно отримало відображення у Державному стандарті дошкільної освіти України – Базовому компоненті дошкільної освіти, який «спрямовує зусилля батьків, педагогів, психологів на розвиток творчого потенціалу дитини»

Мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити розвивальну програму розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор

Виклад основного матеріалу дослідження. У наукових дослідженнях сутності творчих здібностей творчість постає як складне утворення, притаманне кожній особистості, що виявляється у здатності людини створювати (знаходити, уявляти, виробляти) на підставі

сприйнятої дійсності якісно нову реальність, що є такою для особистості творця, навколишніх людей, суспільства, світу в цілому. При цьому творчість можна розглядати як діяльність, детермінантами якої є творчі здібності.

Творчі здібності, як стійкі індивідуально-психологічні властивості особистості, які є необхідною внутрішньою передумовою її успішної діяльності, зокрема, творчої, мають загальний характер, тобто, сформовані у певній галузі, проте можуть використовуватися і в інших видах творчої діяльності.

У структурі творчих здібностей виділяють три основні компоненти: когнітивний, який виконує функцію формування пізнавального образу виконуваної діяльності; емоційно-мотиваційний, функція якого полягає у виробленні емоційно-почуттєвого та мотиваційного ставлення до діяльності; творчо-діяльнісний, який охоплює здібності до успішного виконання діяльності, внесення нового й оригінального у виконання дій.

У старшому дошкільному віці виникають сприятливі умови для розвитку пізнавальних, практичних та творчих здібностей, що зумовлено низкою новоутворень, пов'язаних з удосконаленням роботи аналізаторів, розвитком психічних процесів (сприймання, пам'яті, мислення, уяви), виробленням емоційно-ціннісного ставлення до світу, розширенням спектру засвоєних дій.

Однією з істотних особливостей сучасного життя дитини-дошкільника є насичення середовища комп'ютерною технікою, тому доцільним є використання комп'ютерів для залучення дітей до комп'ютерних ігор, оскільки основним засобом розвитку творчих здібностей є гра. Комп'ютерні ігри можуть слугувати безпечним засобом розвитку творчих здібностей старших дошкільників при забезпеченні психологічно й педагогічно оптимальних умов: здійснення добору ігор за ознакою доцільності (забезпечення високого ефекту в розвитку дитини, підвищення інтересу до творчої діяльності, задоволення від ігрового сценарію, відсутність негативних наслідків для психіки дитини, відповідність віку дітей); забезпечення ергономічного комп'ютерно-ігрового середовища; правильного оснащення робочого місця; вироблення раціональної робочої пози; використання моніторів високої якості; раціонального режиму роботи (тривалості гри).

Унаслідок стрімкого розвитку комп'ютерних технологій відбулись суттєві зміни у сучасній психолого-педагогічній науці і практиці. Сьогодні ці технології стали невід'ємною частиною життя людей, у тому числі й дітей дошкільного віку.

Наукові дослідження засвідчують, що мультимедійний спосіб подання інформації сприяє легшому і глибшому осягненню дітьми понять, швидкому формуванню вмій орієнтуватися на площині і у просторі, підвищенню ефективності уваги і поліпшенню пам'яті, оволодінню навичками читання, активному поповненню словникового запасу, розвитку дрібної моторики рук, формуванню чіткої координації рухів очей, зменшення часу як на просту реакцію, так і на реакцію вибору; вихованню цілеспрямованості і зосередженості, розвитку елементів наочно-образного мислення, що в свою чергу зумовлює удосконалення процесу розвитку уяви та творчих здібностей.

Таким чином, використання комп'ютерних ігор в освітній діяльності закладів дошкільної освіти є сьогодні природним процесом для дитини і сприяє підвищенню мотивації і забезпеченню індивідуалізації навчання та розвитку творчого потенціалу особистості. Граючи, дитина оперує своїми знаннями, досвідом, враженнями, що відображаються у формі ігрових способів дії, ігрових знаків у смисловому полі гри.

Висновки. Отже, на основі вище сказаного можна зробити висновок, що творчі здібності – це стійкі індивідуально-психологічні властивості особистості, які є необхідною внутрішньою передумовою її успішної діяльності, зокрема, творчої.

Природною основою їх виникнення й функціонування є задатки як анатомо-фізіологічні особливості мозку і нервової системи. Творчі здібності формуються у діяльності, зокрема, у процесі навчання та виховання завдяки активності особистості та зумовлюють кількісні і якісні показники знань, умінь і навичок. Творчі здібності мають загальний характер, тобто, сформовані у певній галузі, проте можуть використовуватись і в інших видах творчої діяльності.

Аналіз сутності творчих здібностей дав змогу виокремити у їхній структурі три основні компоненти: когнітивний, який виконує функцію формування пізнавального образу виконуваної

діяльності; емоційно-мотиваційний, функція якого полягає у виробленні емоційно-почуттєвого та мотиваційного ставлення до діяльності; творчо-діяльнісний, який охоплює здатності до успішного виконання діяльності, внесення нового й оригінального у виконання дій.

Процес розвитку здібностей є керованим, тобто окремі компоненти частково підлягають змінам, зумовленим педагогічним впливом.

Сприятливі умови для розвитку загальних (пізнавальних і практичних) та творчих здібностей виникають у старшому дошкільному віці. Вони зумовлені низкою новоутворень, пов'язаних з удосконаленням роботи аналізаторів, розвитком психічних процесів (сприймання, пам'яті, мислення, уяви), виробленням емоційно-ціннісного ставлення до світу, розширенням спектру засвоєних дій.

Список використаної літератури

1. Андрощук О. Комп'ютерні ігри як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 34. С. 137-142.
2. Андрощук О. В. Методи діагностичного дослідження розвитку творчих здібностей старших дошкільників. *Молодий вчений*. 2017. № 1.
3. Андрощук О. В. Розвиток творчих здібностей старших дошкільників засобами комп'ютерних ігор : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2018. 240 с.
4. Семчук С. Комп'ютерно-розвивальне середовище як складова педагогічного процесу дошкільного навчального закладу. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2015. Вип. 1. С. 18-23.
5. Шелестова Л.В. Методи діагностики креативності дошкільників у сучасному дошкільному закладі. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 11(30). с.38-43.

УДК 361.61

ДИДАКТИЧНІ КОМП'ЮТЕРНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ: ВИКОРИСТАННЯ В ПРАКТИЦІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мельник Ю., здобувач ОС «Магістр» спеціальності 053 «Психологія»,
2 курс, РДГУ

Науковий керівник: доктор психол. наук, професор Павелків Р.В.

Постановка проблеми. Інноваційні технології на базі закладів дошкільної освіти (ЗДО) є складовою розвитку інформаційного суспільства. Система сучасної дошкільної освіти потребує постійного впровадження інноваційних технологій в освітній процес. Одним з пріоритетних напрямів діяльності ЗДО є створення умов для навчання дітей старшого дошкільного віку із застосуванням комп'ютерних технологій [6, с.25]. У зв'язку з цим вважаємо, що це можливо за умови використання ігрових технологій, які будуть відповідати сучасним освітнім завданням та вимогам нормативно-правових документів дошкільної освіти [1, с. 13]. Пошук шляхів та створення умов для актуалізації творчих ресурсів кожного дошкільника наразі є одним із пріоритетних завдань сучасної дошкільної освіти.

Мета статті: визначити особливості та умови розвитку творчих здібностей старших дошкільників у процесі дидактичних комп'ютерних ігор.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зауважимо, що проблема розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку не є новою. Так, науковцями досліджено закономірності формування творчих здібностей у дошкільному віці (Л. Виготський, О. Запорожець, Л. Богоявленська, О. Матюшкін, В. Моляко, Н. Карпенко та ін.). Питанням розвитку обдарованості та здібностей (зокрема, творчих) на етапі дошкільного

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135